

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

Υπεύθυνη τμήματος ΝΓΛ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Επιμέλεια διαγωνίσματος: ΕΛΙΝΑ ΔΟΥΔΟΥΜΗ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35) [ενδεικτικές απαντήσεις ΙΕΠ]

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Βασικές παράμετροι είναι:

- η κατανόηση ότι η επιλογή επαγγέλματος είναι συνισταμένη πολλών παραγόντων και συλλογική απόφαση,
- η κλίση του νέου ατόμου, η οποία είναι μία γενικής κατεύθυνσης παράμετρος, ενώ το επάγγελμα είναι μια συγκεκριμένη ενασχόληση,
- η επίδραση της στάσης και της εμπειρίας των γονέων, σε συνδυασμό με τα όνειρα ή τις προσδοκίες που έχουν αυτοί από το παιδί τους,
- η επιρροή των φίλων (της νεανικής παρέας),
- οι κοινωνικές τάσεις και, γενικότερα, το κοινωνικό περιβάλλον,
- τα προσωπικά ενδιαφέροντα κάθε νέου/νέας.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η **αλληλουχία των νοημάτων** ανάμεσα στη δεύτερη και στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 επιτυγχάνεται με:

- Το νοηματικό περιεχόμενο των δύο παραγράφων (οι παράγραφοι σχετίζονται νοηματικά π.χ. 2η παράγραφος οι άλλες, επιμέρους παράμετροι, 3η παράγραφος Μια τέτοια παράμετρος είναι η δυνατότητα εύρεσης εργασίας,)
 - Η μια σκέψη/ιδέα μεταβαίνει στην άλλη με ομαλό τρόπο. Υπάρχει ορθότητα των ιδεών που αναφέρονται στο κείμενο, χωρίς λογικά χάσματα, αντιφάσεις και αυθαίρετα συμπεράσματα
 - Η διάταξη των ιδεών λαμβάνει υπόψη τη σπουδαιότητα των δεδομένων (ιεραρχική σειρά) κ.ά.
- Όπως γνωρίζουμε, η αλληλουχία των νοημάτων ενισχύεται και υποστηρίζεται μέσω της συνοχής. Ως εκ τούτου, ο/η μαθητής/-τρια εστιάζει στη συνοχή, αναφέροντας ότι οι δύο παράγραφοι συνδέονται μεταξύ τους λεκτικά με διαρθρωτικές ή συνοχής λέξεις/φράσεις (γλωσσικά στοιχεία). Οι άλλες παράμετροι (2η παράγραφος)- Μια τέτοια παράμετρος από τις προαναφερθείσες (3η παράγραφος).

3ο υποερώτημα (μονάδες 15)

- **Ρηματικά πρόσωπα:** Γ' ενικό και Γ' πληθυντικό πρόσωπο: (το θέμα προβάλλεται με αντικειμενικότητα-αποστασιοποίηση, χωρίς την άμεση συμμετοχή ή εμπλοκή στα δρώμενα π.χ.)
- **Λειτουργία της γλώσσας:** Παρατηρείται αναφορική -κατά κύριο λόγο- λειτουργία της γλώσσας
- **Λεξιλόγιο:**
 - επιστημονικό/ειδικό λεξιλόγιο, λόγω της ειδικής φύσης του εξεταζόμενου θέματος (π.χ. εργασιακός, κορεσμός, αγορά εργασίας)
 - απλό/καθημερινό λεξιλόγιο, προκειμένου να γίνει το κείμενο κατανοητό και εύληπτο από ένα ευρύτερο κοινό π.χ. ηθοποιός ή τραγουδιστής, παρέα του νέου)
- **Σημεία στίξης:** παρενθέσεις, κατά κύριο λόγο, για να επεξηγήσει ή συμπληρώσει τα λεγόμενά του π.χ. (ενώ το επάγγελμα είναι μια συγκεκριμένη ενασχόληση).
- **Εγκλίσεις:** Κυριαρχεί η οριστική με την οποία καταγράφονται οι παράμετροι επιλογής της εργασίας με αντικειμενικό τρόπο. Γενικότερα, δίνεται έμφαση σε διαφορετικούς βαθμούς βεβαιότητας των καταστάσεων (όσο παράξενο και να φανεί, βέβαια, να διαλέξει ένα παραπλήσιο... επάγγελμα, το οποίο θα παρέχει περισσότερες ευκαιρίες για δουλειά)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

Επικοινωνιακό Πλαίσιο: Άρθρο – τίτλος

Τι θα γίνω όταν...μεγαλώσω;

Πρόλογος

Ένα ερώτημα που ταλανίζει ιδιαίτερα τους νέους που διανύουν τις τελευταίες τάξεις του λυκείου σχετίζεται με την επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Η επιλογή επαγγέλματος αποτελεί μία σημαντική απόφαση για τη ζωή τους, διότι η εργασία αποτελεί έναν παράγοντα που επηρεάζει τόσο την ποιότητα της ζωής ενός ανθρώπου όσο και τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Σε αυτή λοιπόν την κρίσιμη απόφαση, που δημιουργεί έντονη ανασφάλεια στους νέους, θα μπορούσε να τους βοηθήσει ο συνυπολογισμός ορισμένων κριτηρίων, αλλά και το σχολείο.

Κύριο Μέρος

Ζητούμενο 1: Ποια κριτήρια πρέπει να συνεκτιμήσουν οι νέοι στην προσπάθειά τους να επιλέξουν το καταλληλότερο επάγγελμα για εκείνους και γιατί ;

❖ Εσωτερικά/ατομικά

- πληροφορίες κειμένου
 - Κλίσεις, προσωπικά ενδιαφέροντα
- Προσωπικά επιχειρήματα
 - Ιδιαίτερα ταλέντα
 - Δυνατότητες, επιδόσεις, δεξιότητες
 - Στοιχεία της προσωπικότητας

- Ψυχοσύνθεση
- Επαγγελματικές αξίες
- Προσδοκίες, φιλοδοξίες, ανάγκες που θέλει να ικανοποιήσει μέσα από το επάγγελμά του

Ο νέος κρίνεται αναγκαίο να λάβει υπόψη του τα παραπάνω κριτήρια, γιατί θα τον βοηθήσουν να επιλέξει ένα επάγγελμα μέσα από το οποίο:

- λαμβάνει ηθική ικανοποίηση
- ικανοποιεί το αίσθημα της δημιουργικότητας
- τονώνεται η αυτοπεποίθηση/αυτοεκτίμηση
- νιώθει εσωτερική πληρότητα
- έχει διάθεση, ενέργεια για εξέλιξη
- η άσκηση επαγγέλματος δεν θα αποτελεί μία τυπική διαδικασία, αλλά ευσυνείδητη και αποδοτική εκτέλεση ενός έργου
- αποκτά νόημα η ζωή του

❖ **Εξωτερικά**

→ *Πληροφορίες κειμένου*

- Η ζήτηση στην αγορά εργασίας

→ *Προσωπικά επιχειρήματα*

- Συνθήκες στην αγορά εργασίας
- Απαιτήσεις και ανάγκες της αγοράς εργασίας, όχι μόνο στο παρόν αλλά και μελλοντικά
- Καλή, γρήγορη επαγγελματική απορρόφηση
- Προοπτικές εξέλιξης
- Διευρυμένες επαγγελματικές επιλογές
- Χαρακτηριστικά του κάθε επαγγέλματος
- Ικανοποιητικές αποδοχές

Οι συνθήκες στην αγορά εργασίας αποτελούν απαραίτητο κριτήριο που οφείλει ο νέος να λάβει υπόψη του διότι:

- Αποφεύγει τα επαγγέλματα που είναι κορεσμένα
- Περιορίζεται η επαγγελματική ανασφάλεια και ο φόβος της ανεργίας
- Εξετάζει τις εναλλακτικές επαγγελματικές επιλογές που έχει

Ζητούμενο 2: Με ποιους τρόπους το σχολείο μπορεί να σταθεί αρωγός σε αυτή την δύσκολη απόφαση που καλούνται να λάβουν;

Μαθήματα, δραστηριότητες

- Να ενταχθεί στο πρόγραμμα σπουδών ιδιαίτερα στις τελευταίες τάξεις του λυκείου μάθημα επαγγελματικού προσανατολισμού το οποίο θα γίνεται από εκπαιδευτικούς με επιμόρφωση σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού
- Ειδικά ψυχομετρικά τεστ μέσα από τα οποία θα προσανατολίζονται οι νέοι σε ομάδες επαγγελμάτων που ταιριάζουν με τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις τους
- Ειδικές ημερίδες, ενημερωτικές εκδηλώσεις οι οποίες θα παρουσιάζονται από τον σύμβουλο επαγγελματικού προσανατολισμού

- Επαφή και γνωριμία με ποικίλα επαγγέλματα μέσα από επισκέψεις σε χώρους, αλλά και μέσα από συζητήσεις με επαγγελματίες

→ Στόχος η συστηματική και οργανωμένη ενημέρωση από ειδικούς για την πληθώρα των επαγγελμάτων, των νέων ειδικοτήτων, τις συνθήκες στη σύγχρονη αγορά εργασίας

Προσανατολισμός σχολείου

- Να μην έχει μόνο τεχνοκρατικό προσανατολισμό, αλλά να στοχεύει και στην ευρύτερη κάλυψη αναγκών των νέων προκειμένου να μπορούν στις απαιτήσεις των σύγχρονων κοινωνιών.
- Να μην αναπαράγει στερεότυπα περί ανωτερότητας και κατωτερότητας συγκεκριμένων επαγγελμάτων και τη συνακόλουθη νοοτροπία της επιλογής σπουδών.
- Να μην καθορίζουν την επιλογή σπουδών τα μόρια που συγκεντρώνουν οι μαθητές στις πανελλαδικές εξετάσεις.
- Αναβάθμιση τεχνικής εκπαίδευσης και προσανατολισμός των νέων και σε επαγγελματικά λύκεια όπου εξειδικεύονται σε ειδικότητες με επαγγελματική απορρόφηση.
- Να προσφέρονται ερεθίσματα προκειμένου να κινητοποιούνται οι νέοι να προβούν σε ενδοσκόπηση μέσα από την οποία θα γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους.

Επίλογος

Η επιλογή επαγγέλματος λοιπόν, είναι από τις πιο δύσκολες αποφάσεις που καλούνται να λάβουν οι νέοι σε αυτό το πρώιμο στάδιο της ηλικίας τους. Η δυσκολία έγκειται στο ότι οφείλουν να συνυπολογίσουν κριτήρια τα οποία προϋποθέτουν ωριμότητα, αλλά και στο ότι πρέπει να γίνουν αλλαγές στο σχολείο, ώστε να τους δοθούν τα κατάλληλα εφόδια, για να επιλέξουν το καταλληλότερο επάγγελμα για εκείνους. Δεν πρέπει όμως να ξεχνά κανείς ότι είναι και μία ενδιαφέρουσα διαδικασία, μέσα από την οποία οι νέοι γνωρίζουν καλύτερα τον εαυτό τους και αντιλαμβάνονται ότι η εργασία δεν αποτελεί μόνο μία πηγή εσόδων, αλλά και μία πηγή δημιουργίας που ολοκληρώνει τη ζωή τους.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

1^ο υποερώτημα

α) Ο τύπος του αφηγητή στο απόσπασμα είναι ετεροδιηγητικός και το πρόσωπο που τον αναδεικνύει είναι το γ' πρόσωπο. Με το γ' πρόσωπο αποδίδεται η απόλυτη παντογνωσία του αφηγητή ο οποίος δεν συμμετέχει στην αφήγηση, δεν είναι από τα πρόσωπα της ιστορίας και γι' αυτό δεν εστιάζει σε κάτι συγκεκριμένο, δεν βλέπει τα πράγματα δηλαδή από μία συγκεκριμένη οπτική γωνία. Ως εκ τούτου γνωρίζοντας περισσότερα από τους ήρωες, είναι σε θέση να τους ψυχογραφήσει καλύτερα καταγράφοντας και αποκαλύπτοντας τα συναισθήματα και τις ενδόμυχες σκέψεις τους («Ο φον Πράκβιτς προσπάθησε να ανακαλέσει στη μνήμη του το χαρούμενο», « Ένα αίσθημα ντροπής τον κυρίευσε..»). Παράλληλα, το γ' πρόσωπο δημιουργεί την αίσθηση αντικειμενικότητας και αληθοφάνειας. ((μονάδες 5)

β) Στο συγκεκριμένο απόσπασμα ο παντογνώστης αφηγητής αποδίδει έναν εσωτερικό μονόλογο του φον Πράκβιτς στην προσπάθειά του να ερμηνεύσει το αναίτιο αίσθημα ντροπής που αισθάνθηκε για την δουλειά που έκανε ο φίλος του. Έτσι, με το α' πληθυντικό («Σήμερα δεν είμαστε πια τόσο στενοκέφαλοι, ώστε να θεωρούμε πως υπάρχουν αξιοφρόνητα επαγγέλματα.»), δίνοντας μια αίσθηση συλλογικότητας και καθολικότητας, φαίνεται ότι υιοθετεί μια κοινή, γενικά αποδεκτή

αντίληψη της εποχής σύμφωνα με την οποία τα στερεότυπα περί ανωτερότητας και κατωτερότητας των επαγγελματιών έχουν ξεπεραστεί. Στη συνέχεια με το άενικό πρόσωπο («Στο κάτω κάτω, κι εγώ κάθομαι εδώ μόνο χάρη στην καλοσύνη του πεθερού μου από το Νόλιο και μαζεύω τα λεφτά του μισθώματος που πρέπει να του καταβάλω, με πολλά βάσανα όμως!») και με ύφος εξομολογητικό συγκρίνει τον ίδιο ο οποίος συντηρείται από τα χρήματα του πεθερού του με τον φίλο του. Με την εναλλαγή προσώπου στο συγκεκριμένο απόσπασμα αποδίδονται οι λόγοι, αντικειμενικοί και προσωπικοί, για τους οποίους δεν θα έπρεπε να αισθάνεται ντροπή για την εργασία του φίλου του. («Τότε γιατί νιώθω έτσι;») (μονάδες 10)

γ) Η εναλλαγή προσώπων στο κείμενο προσδίδει ζωντάνια, θεατρικότητα, παραστατικότητα, δραματικότητα στο ύφος. Βοηθά τον παντογνώστη αφηγητή να αποδώσει πληρέστερα τις σκέψεις και τα συναισθήματα των ηρώων. Δημιουργείται ένα κλίμα αμεσότητας με τους αναγνώστες, οι οποίοι ταυτίζονται πιο εύκολα με τους ήρωες. (μονάδες 5)

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15) [ενδεικτικές απαντήσεις ΙΕΠ]

Η συναισθηματική αντίδραση του Πράκβιτς, όταν συνειδητοποιεί τον λόγο της παρουσίας του Στούντμαν στο ξενοδοχείο, είναι η έκπληξη και λύπη (Μια βαθιά λύπη τον πλημμύρισε, μια απροσδιόριστη λύπη που τον διαπέρασε πέρα για πέρα. «Τι στο καλό; Ο άμοιρος Στούντμαν! Δεν μπορούσε να κάνει τίποτα καλύτερο;», αναρωτήθηκε.). Νιώθει σαν να έχει παραστεί μάρτυρας σε μια ανάρμοστη πράξη του φίλου του (Ένα αίσθημα ντροπής τον κυρίευσε, σαν να είχε πιάσει τον φίλο του να κάνει κάποια ανήθικη, ανέντιμη πράξη.) Στη συνέχεια, ωστόσο, του αποσπάσματος φαίνεται ότι ξεπερνά την αρχική του έκπληξη, καθώς αναλογίζεται ότι δεν υπάρχουν εργασίες για τις οποίες θα πρέπει να αισθανόμαστε ντροπή, αρκεί να μην είναι ανάρμοστες και ανέντιμες (Σήμερα δεν είμαστε πια τόσο στενοκέφαλοι... τα επαγγέλματα, Η μισητή εργασία που γίνεται αποκλειστικά για τα χρήματα είναι ατιμωτική). Συνειδητοποιεί ότι ο φίλος του, πιθανότατα από ανάγκη, κάνει αυτή την εργασία και η σύγκριση με τον ίδιο, ο οποίος δε χρειάζεται να εργαστεί, γιατί συντηρείται από τα χρήματα του πεθερού του, είναι αναπόφευκτη (Στο κάτω κάτω, κι εγώ κάθομαι εδώ μόνο χάρη στην καλοσύνη του πεθερού μου από το Νόλιο και μαζεύω τα λεφτά του μισθώματος που πρέπει να του καταβάλω, με πολλά βάσανα όμως!). Στη συνέχεια ο/η μαθητής/μαθήτρια καλείται με συντομία να εκφράσει τη συμφωνία ή τη διαφωνία του με τις σκέψεις που διατυπώνει ο Πράκβιτς για την εργασία.

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος